

Ustalanie nowej sieci szkolnej – uchwały w sprawie dostosowania sieci szkolnej do nowego ustroju szkolnego

Zaproponowane, w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, rozwiązania organizacyjne w zakresie przekształceń szkół zostały zaplanowane w maksymalnie elastyczny sposób, tak aby władze samorządowe realizujące politykę oświatową państwa mogły zaplanować konieczne zmiany w sposób najbardziej odpowiedni dla danego miasta czy gminy, w sposób adekwatny do wyzwań demograficznych i odpowiadający potrzebom mieszkańców, rodziców i uczniów.

Jak wynika z danych Sytemu Informacji Oświatowej (stan na dzień 30 września 2016 r.) w szkołach ogólnodostępnych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego obowiązek szkolny realizuje ponad 2 mln 131 tys. uczniów szkół podstawowych (patrz tabela nr 1) oraz 967 tys. uczniów gimnazjum (patrz tabela nr 2).

Tabela 1. Szkoły podstawowe prowadzone przez JST (dane SIO, stan na 30 września 2016 r.)

Rodzaj szkoły	Liczba szkół	Odsetek szkół danego rodzaju	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów na oddział	Średnia liczba oddziałów na klasę
samodzielna	6 411	59%	71 002	1 332 059	18,8	1,8
tylko SP+Gim	3 037	28%	31 178	586 517	18,8	1,7
inny zespół	1 099	10%	10 933	202 611	18,5	1,7
Filia	338	3%	964	10 377	10,8	0,5
Razem	10 885	100%	114 076	2 131 564	18,7	1,7

Tabela 2. Gimnazja prowadzone przez JST (dane SIO, stan na 30 września 2016 r.)

Rodzaj szkoły	Liczba szkół	Odsetek szkół danego rodzaju	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów na oddział	Średnia liczba oddziałów na klasę
samodzielna	2 071	36%	21 699	506 687	23,4	3,5
tylko SP+Gim	3 037	53%	16 673	345 562	20,7	1,8
tylko Gim+LO	271	5%	2 514	63 178	25,1	3,1
inny zespół	315	6%	2 337	51 659	22,1	2,5
Razem	5 694	100%	43 223	967 086	22,4	2,5

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* z dniem 1 września 2017 r. dotychczasowe sześciolatte szkoły podstawowe staną się z mocy prawa ośmioletnimi szkołami podstawowymi, a dotychczasowe zasadnicze szkoły zawodowe staną się branżowymi szkołami I stopnia. Organy prowadzące dotychczasowe gimnazja mogą podjąć decyzję o przekształceniu gimnazjum w szkołę innego typu, włączeniu gimnazjum do szkoły innego typu lub wygaszeniu go z dniem 31 sierpnia 2019 r. Z dniem 1 września 2019 r. dotychczasowe licea

ogólnokształcące staną się czteroletnimi liceami ogólnokształcącymi, a dotychczasowe technika staną się technikami pięcioletnimi.

Stosownie do przepisów przywołanej wyżej ustawy, organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego zobowiązane były podjąć uchwały w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego. W uchwałach tych są określone m.in. plany sieci szkół dostosowane do przepisów wprowadzających nowy ustrój szkolny, warunki przekształcenia gimnazjów w szkoły innego typu oraz warunki włączenia gimnazjum do szkoły innego typu. Do 31 marca br. powinno być podjętych 2 858 uchwał w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego, w tym:

- 380 uchwał w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych, specjalnych i ponadpodstawowych do nowego ustroju szkolnego (314 podjęte przez powiaty i 66 przez miasta na prawach powiatów);
- 2478 uchwał w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i sieci gimnazjów do nowego ustroju szkolnego (zgodnie z podziałem administracyjnym w Polsce są: 302 gminy miejskie, 1555 gmin wiejskich i 621 gmin miejsko-wiejskich).

Podjęcie uchwały w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego poprzedzało:

- podjęcie przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwały w sprawie projektu dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego;
- uzyskanie pozytywnej (wiążącej) opinii kuratora oświaty;
- uzyskanie (niewiążącej) opinii reprezentatywnych związków zawodowych.

Jak wynika z informacji przekazanych przez kuratoria oświaty, do kuratorów wpłynęło 2 816 uchwał w sprawie projektów dostosowania sieci szkół. Oznacza to, że 98,53% jednostek samorządu terytorialnego przedstawiło swoje uchwały celu uzyskania opinii kuratora oświaty (377 powiatów - 99,21% i 2439 gmin - 98,43%). W 42 organy stanowiące JST nie przedstawiły stosownej uchwały kuratorowi oświaty. Oznacza to, że samorzady te nie miały prawnych możliwości podjęcia także uchwał (tzw. ostatecznych) w sprawie projektu dostosowania sieci do nowego ustroju szkolnego.

Wg stanu na dzień 5 kwietnia br., kuratorzy oświaty zaopiniowali 99,96% wszystkich uchwał, które do nich wpłynęły (jedna uchwała jest w trakcie opiniowania, wpłynęła do kuratora w dniu 4 kwietnia br.).

Opinie kuratorów oświaty zawierają w szczególności ocenę zgodności z prawem rozwiązań zaproponowanych w tej uchwale oraz ocenę w zakresie zapewnienia przez jednostkę samorządu terytorialnego możliwości realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki przez dzieci i młodzież zamieszkałe na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Opiniując uchwałę kurator oświaty mógł wydać opinie pozytywną lub negatywną. W opinii pozytywnej kurator oświaty mógł wskazywać zmiany, które należy uwzględnić w uchwale w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego. Dane dotyczące opinii kuratorów oświaty zostały zaprezentowane w tabeli nr 3.

Tabela 3. Opinie kuratorów oświaty do uchwał w sprawie projektów dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego

	Liczba zaopiniowanych uchwał	Opinie pozytywne	Opinie pozytywne ze wskazanymi zmianami, tzw. warunkowe	Opinie negatywne	Brak opinii
liczba	2816	1726	1089	0	1
%	100%	61,29%	38,67%	0%	0,04%

Do 31 marca br., czyli w terminie wskazanym w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, podjęto 2780 uchwał w sprawie dostosowania sieci do nowego ustroju szkolnego, co stanowi 98, 72% wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, które podjęły uchwały w sprawie projektu dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego. W przypadku 35 jednostek samorządu terytorialnego, które otrzymały opinie kuratora w zakresie nowej sieci szkolnej (w tym 13 to opinie pozytywne) nie uchwalono tzw. uchwał ostatecznych, czyli uchwał w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego. Biorąc pod uwagę jednostki samorządu terytorialnego, które nie podjęły uchwał w sprawie projektu dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego oraz jednostki samorządu terytorialnego, które podjęły tzw. uchwały intencyjne, ale nie podjęły uchwał w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego należy stwierdzić, że:

- 2780 (97,27% wszystkich JST w Polsce) w pełni wypełniło nałożone na nie obowiązki ustawowe w zakresie przygotowania dostosowania sieci szkół do nowego ustroju;

- 78 JST (2,73% wszystkich JST w Polsce) z różnych przyczyn nie podjęło uchwały o dostosowaniu sieci szkół do nowego ustroju szkolnego.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, opinia kuratora oświaty, o której mowa wyżej, jest wiążąca i nie służy od niej zażalenie. Na opinię tę służy skarga do sądu administracyjnego. Jak wynika z informacji przekazanych przez kuratoria oświaty (stan na 5 kwietnia br.) skargi do wojewódzkich sądów administracyjnych na opinie kuratora oświaty wniosło 8 samorządów (wszystkie otrzymały opinie pozytywne warunkowe).

Ustalanie nowej sieci szkolnej w przypadku niepodjęcia uchwały w sprawie dostosowania sieci szkolnej do nowego ustroju szkolnego

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, w przypadku niepodjęcia przez radę gminy (radę powiatu) uchwały w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego do dnia 31 marca 2017 r., dotychczasowe uchwały podjęte na podstawie art. 17 ust. 4 (art. 17 ust. 5) ustawy o systemie oświaty pozostają w mocy (zasadniczo bezterminowo, jednak przed dniem 1 września 2019 r. w związku z wygaszaniem gimnazjów rada gminy i tak będzie musiała podjąć uchwałę w sprawie sieci nowych szkół podstawowych zgodnie z art. 39 ustawy – Prawo oświatowe. Jednocześnie, w takiej sytuacji organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego opracowuje i podaje do publicznej wiadomości informację w sprawie planu sieci szkół, jaki będzie obowiązywał od dnia 1 września 2017 r., z uwzględnieniem zmian w sieci szkół, które nastąpią z mocy prawa (przede wszystkim przekształceń szkół podstawowych sześcioletnich w ośmioletnie, przekształceń zespołów, przekształceń zasadniczych szkół zawodowych w branżowe szkoły I stopnia). Ponadto, jak przesądziła ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, w przypadku niepodjęcia uchwały w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego:

- Jednostka samorządu terytorialnego będzie miała możliwość wprowadzenia zmian, których wdrożenie jest obecnie możliwe przy zastosowaniu uchwały w sprawie dostosowania sieci szkół do nowego ustroju szkolnego, na zasadach ogólnych - będzie to jednak wymagało podjęcia więcej niż jednej uchwały;

- niektóre rozwiązania będą dostępne dla samorządu dopiero od 1września 2018 r. Przekształcenie lub włączenie gimnazjum do szkoły innego typu będzie się odbywało na zasadach ogólnych, co oznacza obowiązek powiadomienia rodziców o zamiarze przekształcenia lub włączenia danego gimnazjum oraz konieczność uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty;
- od 1 września 2017 r. nowa szkoła podstawowa będzie mogła powstać jedynie na zasadach ogólnych. Na zasadach ogólnych będzie odbywało się również ustalanie obwodu takiej szkoły oraz zmiana sieci szkół podstawowych.